

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2713/2018
08.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић адвокат из ..., против туженог „Philip Morris operations“ АД из Ниша, чији је пуномоћник Небојша Станковић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 350/17 од 16.03.2017. године, у седници већа одржаној дана 08.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ предлог Апелационог суда у Нишу да се о ревизији туженог изјављеној против пресуде тог суда Гж 350/17 од 16.03.2017. године одлучује као о изузетно дозвољеној.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 350/17 од 16.03.2017. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 4200/14 од 05.05.2016. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да на име накнаде штете због изосталог приноса дувана за 2005. годину исплати тужиоцу износ од 753.984,00 динара са законском затезном каматом од 03.06.2015. године до исплате у року од 15 дана по правноснажности пресуде под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 341.740,00 динара у року од осам дана по пријему пресуде под претњом принудне наплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 350/17 од 16.03.2017. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 4200/14 од 05.05.2016. године у првом ставу изреке, у погледу досуђеног износа накнаде штете од 753.984,00 динара са законском затезном каматом од 05.05.2016. године до исплате, као и у другом ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу првог става изреке, тако што је одбијен захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на износ од 753.984,00 динара почев од 03.06.2015. године до 05.05.2016. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, погрешно се позивајући на одредбе члана 403. став 2. тачка 1. и тачка 2. и члан 404. важећег Закона о парничном поступку, благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Решењем Апелационог суда у Нишу РЗ 27/2018 од 29.03.2018. године предложено је Врховном касационом суду да одлучује о ревизији туженог изјављеној против означене другостепене пресуде као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 395. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 125/04 и 111/09-ЗПП) у вези са чланом 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14).

Врховни касациони суд је прихватио разлоге о неуједначеној судској пракси којима је Апелациони суд образложио предлог да се о ревизији туженог одлучује као о изузетној ревизији, јер су потврђени приложеним правноснажним пресудама донетим у истим чињенично правним споровима, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 399. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ова битна повреда одредаба парничног поступка обухвата и недостатке у заступању, али само кад се они односе на странку која је изјавила жалбу. У том контексту ирелевантни су наводи ревизије у којима се истичу недостаци у заступању тужиоца, јер се они односе на странку која није изјавила жалбу. Нису основани наводи ревизије о неједнаком третману странака и повреди начела о праву на правну заштиту, предвиђеног чланом 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 21.12.2001. године закључиле уговор о дугорочном кредитирању производње дувана типа „Вирцинија“ и његовој испоруци у трајању од 10 година. Овим уговором предвиђено је да ће се међусобна права и обавезе уговорних страна прецизирати једногодишњим уговорима о производњи дувана који ће се закључивати почетком сваке године. Тужени се уговором о дугорочном кредитирању обавезао да ће тужиоцу обезбедити и испоручити опрему - сушницу за дуван и систем за наводњавање, а енергенте и репродукциони материјал за производњу дувана у складу са једногодишњим уговорима, док се тужилац обавезао да опрему отплати испоруком одређене количине дувана у свакој години трајања уговорног односа. Странке су до 2004. године закључивале једногодишње уговоре о производњи дувана. Уговор који су закључили 27.02.2004. године није реализован кривицом туженог, због испоруке некавалитетног семена и средстава за агротехничку заштиту. Тужена је правноснажном пресудом П. 204/07 од 11.09.2009. године обавезана да надокнади тужиоцу тако насталу штету. Произвођачи дувана - кооперанти туженог, међу њима и тужилац, упутили су захтев од 30.03.2005. године којим су од туженог тражили закључење уговора о производњи дувана за 2005. годину, односно благовремено обавештење туженог да одустаје од закључења таквог уговора како им не би истекли рокови за сетву других пролећних култура. Тужени је 23.04.2005. године упутио тужиоцу писмено обавештење о раскиду свих уговора који су са њим закључени зато што је неосновано покренуо поступак за накнаду штете, због чега тужени не може наставити сарадњу са партнерима који не испуњавају уговорне

обавезе и чије је опредељење да судови решавају међусобне пословне односе. Ово обавештење је тужиоцу уручено током маја 2005. године. Тужилац би у 2005. години произвео 2992 кг дувана, чија вредност износи 6.283 евра, односно 753.984,00 динара по курсу Народне банке Србије на дан вештачења. Ову штету тужилац није могао умањити тако што би на земљишту посејао другу културу, јер је за такве радове, у време када му је било уручено обавештење о раскиду уговора, већ било касно.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Тужилац поднетом тужбом тражи накнаду штете - изгубљену добит, предвиђену чланом 155. и чланом 189. став 1. и 3. Закона о облигационим односима, коју би остварио производњом дувана у 2005. години да је тужени са њим, сагласно члановима 1, 2. и 13. дугорочног уговора о кредитирању од 21.12.2001. године, за ту годину закључио уговор о производњи дувана одређеног типа и да није раскинуо уговор (позитивни уговорни интерес).

Облигациони однос странака успостављен је уговором од 21.02.2001. године на временски период од 10 година, а реализује се сукцесивним једногодишњим уговорима који се закључују почетком сваке године и којима уговарачи ближе одређују међусобна права и обавезе. Такви уговори закључени су за 2002, 2003. и 2004. годину. Странке нису закључиле једногодишњи уговор о производњи и испоруци дувана за 2005. годину. Поводом захтева тужиоца (и других коопераната) од 30.03.2005. године за закључење таквог уговора тужени је дао писмену изјаву од 23.04.2005. године којом је раскинуо уговорни однос.

Сагласно члану 124. Закона о облигационим односима, двострани уговор се, под условима из чланова 125-131 тог закона, може раскинути простом изјавом воље једне уговорне стране ако друга уговорна страна не испуни своју обавезу, осим ако раскид уговора наступа по самом закону. Неиспуњење уговорне обавезе које отвара могућност за раскид уговора мора бити скривљено.

Из садржине изјаве од 23.04.2005. године произилази да тужени раскида уговор зато што не може да настави сарадњу са партнерима који не испуњавају уговорне обавезе и чије је опредељење да међусобне односе решавају судови, неоснованим покретањем поступка за накнаду штете.

По становишту Врховног касационог суда, тужба ради накнаде штете и вођење спора због повреде обавезе из једногодишњег уговора за 2004. годину није законом основани разлог за једнострани раскид уговора у погледу закључења будућих једногодишњих уговора. Напротив, уговорне стране могу тражити извршење уговора и накнаду штете због неизвршења, на основу правила садржаних у члановима 262-269 Закона о облигационим односима. Тужени у изјави о раскиду уопштено, без конкретизације истиче неизвршење обавеза тужиоца. Тужилац заиста није извршио обавезу из једногодишњег уговора за 2004. годину јер није предао уговорену количину дувана, али је то била последица неуредног извршења обавезе туженог који је испоручио неквалитетно семе и средства за агротехничку заштиту. Због неуредног испуњења те обавезе туженог, тужилац је у правноснажно окончаном поступку остварио и право на накнаду штете настале умањеним приносом дувана за 2004. годину.

Следствено изложеном, по становишту Врховног касационог суда, тужилац у овом спору основано потражује штету - добит коју би по редовном току ствари, да дугорочни уговор није раскинут из разлога које наводи тужени и да је са туженим закључен уговор за 2005. годину, остварио производњом дувана у висини утврђеној вештачењем. Штету која му је је на тај начин проузрокована тужилац није могао умањити тако што би земљиште, већ припремљено за сетву дувана, засејао другим културама јер су у време када му је достављено обавештење о раскиду уговора протекли рокови за сетву других ратарских или повртарских култура.

Из наведених разлога, неосновано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права, а осталим наводима се оспорава утврђено чињенично стање што је у супротности са чланом 398. став 2. ЗПП.

Са свега наведеног, на основу члана 405. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић